

EŠNOVINE

Časopis dijakov Ekonomske šole Murska Sobota,
Srednje šole in gimnazije

Uvodnik

Drage bralke in bralci!

Za nami je mesec maj. V tem mesecu se je na naši šoli veliko dogajalo. 1. in 2. maja smo bili prosti, z delovanjem je začel naš šolski zbor in zadnje dni so na naši šoli preživeli zaključni letniki, ki so se od srednješolskih klopi poslovili s predajo ključa in tradicionalno četvorko v središču mesta.

Pred vrati je zadnji mesec šolskega leta, ki se ga vsi zelo veselimo, saj si bomo po napornem letu odpočili in si zbistрили misli.

V zadnji izdaji šolskega časopisa v letošnjem šolskem letu lahko med drugim berete intervjuje s podjetniki ter intervju z Živo, ki se je udeležila ekskurzije na Nizozemsko, kjer smo dijaki zelo uživali. Želim vam prijetno branje!

Jernej Makovec

Jernej Zupančič: Verjeti v svojo idejo in vztrajati, vztrajati in še enkrat vztrajati.

Podjetje Cleangrad, d. o. o., se nahaja v Ljutomeru in letos obeležuje 20 let delovanja. Lastnika sta podjetje Serentis AG in gospod Jernej Zupančič. Njihova zgodba se je začela leta 2002, ko so ustanovili podjetje. Ponujajo sodobne tehnološke rešitve čistih prostorov. Sodelujejo z največjimi farmacevtskimi podjetji, kot so Pfizer,

Johnson & Johnson, Janssen, Novartis, Lek veterina. Imajo hčerinska podjetja v Avstriji, Švici in Srbiji, predstavništva pa v Belgiji, Švici, Turčiji in Egiptu. Z gospodom Jernejem Zupančičem sta se pogovarjali Hana in Taja iz 2. a.

Povejte nam, prosim, najprej nekaj o sebi.

Sem Jernej, rojen sem v Slovenski Bistrici. Skupaj z ženo in hčerama živim v Križevcih pri Ljutomeru. Imam dokončano gimnazijo in študij gradbeništva, po poklicu sem inženir gradbeništva.

Hana Rep, g. Jernej Zupančič, Taja Novak.

Kakšne so vaše naloge v podjetju?

V podjetju Cleangrad sem ustanovitelj, solastnik s 50 % in direktor.

Predstavite nam, prosim, podjetje Cleangrad.

Podjetje Cleangrad proizvaja panele, s katerimi zagotavljajo čiste prostore. S tem smo začeli leta 2002. Drugi program pa je program pohištva, opreme. S tem pa smo začeli leta 2012. Podjetje je začelo delati z 10 ljudmi. Prvi posli so bili v Srbiji, Rusiji. Leta 2005 pa smo dobili prvi večji projekt – Pfizer Belgija. Trenutno zaposluje 240 ljudi, visoka rast je v zadnjih 4–5 letih.

Zakaj ste se odločili za solastništvo podjetja Cleangrad?

Podjetje smo leta 2002 ustanovili skupaj s partnerji, saj je prejšnje podjetje, v katerem smo nekateri ustanovitelji delali, zapiralo proizvodni program, ki sem ga vodil.

Od kje ideja za ustanovitev podjetja?

Kot sem omenil, je bil program Čisti prostori pri prejšnjem podjetju, kjer sem delal, prepoznan kot neprofitabilen in nepotreben. Odločitev takratnih lastnikov je bila, da program zaprejo. Skupaj z 10 zaposlenimi smo začeli svojo pot, saj smo verjeli, da je program dober, in izkazalo se je, da smo imeli prav.

Katere so tri stvari, ki ste se jih do sedaj naučili na svoji poslovni poti?

Predvsem sem se naučil, da je potrebno vztrajati in še enkrat vztrajati. Na svoji poslovni poti sem naredil ogromno kilometrov, imel veliko prezentacij in obiskal veliko kupcev. Ostale vrednote, ki so zelo pomembne, pa so iskrenost, točnost in pošten odnos tako do kupcev, dobaviteljev in sodelavcev.

Kateri je največji poslovni uspeh podjetja do sedaj?

Uspehov podjetja je več. Med večje uspehe lahko navedemo prvi projekt za podjetje Pfizer leta 2006. Od takrat Pfizer iz Belgije uporablja izključno naše proizvode.

Ali je na vaše poslovanje vplivala pandemija koronavirusa? Kako?

Pandemija je vplivala na poslovanje vsakega podjetja, tako tudi našega. V zelo kratkem času smo morali več kupcem končati projekte, oteženo je bilo potovanje kot tudi transport materiala. Poleg tega se je obseg naročil povečal.

Kako na vaše poslovanje vpliva trenutno stanje v Ukrajini?

Ker direktno z Ukrajino ali Rusijo ne delamo več, na nas glede prodaje proizvodov stanje v Ukrajini ne vpliva. Ima pa vpliv na cene in dobave osnovnih surovin, kot je aluminij. Dobave surovin so se podaljšale in tudi podražile.

Kaj bi spremenili na vaši podjetniški poti?

Na svoji poti ne bi dosti spremenil. Mogoče bi bil na začetku poti bolj previden, komu bi zaupal.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Moji načrti so, da poslovanje podjetja stabiliziramo, obdržimo obstoječe stranke, pridobimo še kakšne nove. Moja osebna želja je, da bi svoje poslovanje razširili še na trg Irske.

Kakšen kader menite, da boste potrebovali v prihodnosti? Kateri poklici so po vašem mnenju poklici prihodnosti?

Tako danes kot tudi v prihodnosti bomo rabili različne kadre, kot so inženirji strojništva, gradbeništva, lesarstva in elektrotehnike. Prav tako potrebujemo in bomo v prihodnosti potrebovali mizarje, monterje in električarje.

Ali v vašem podjetju nudite izobraževanje, štipendiranje dijakov in študentov?

V našem podjetju se zaposleni nenehno izobražujejo tako interno kot tudi preko različnih seminarjev. Kot podjetje

razpisujemo štipendije za dijake kot tudi študente.

Kaj vas zasebno motivira in kako se resetirate v prostem času?

Motivirajo me predvsem moji sodelavci, s katerimi skupaj pišemo zgodbo o uspehu. Motivirajo me mladi inženirji s svojimi idejami. V prostem času smučam, igram golf in se sprehajam s psičko Flo.

Ko vam pade motivacija, kako se motivirate in kako motivirate druge v podjetju?

Motivacije je še vedno dovolj in skupaj s sodelavci v našem razvojnem centru z novimi idejami in izdelki motiviramo drug drugega.

Katera je vaša misel ali citat, ki vas vodi pri poslovanju?

Misel Steve Jobsa: Izjemnih stvari v poslu ne naredi ena oseba, ampak jo naredi skupina ljudi.

Vaš nasvet bodočim podjetnikom?

Verjeti v svojo idejo in vztrajati, vztrajati in še enkrat vztrajati.

Taja Novak in Hana Rep
mentorica mag. Betina Podgajski

Od šivilje do lastnice uspešnega podjetja

Simona Zver je po poklicu šivilja. Po propadu Mure je doma ustanovila podjetje *Slaščičarstvo Zver*, ki se ukvarja s peko in prodajo sladkih dobrot. Na podjetniški poti sta ji vedno stala ob strani njena starša Irena in Nace.

S podjetnico sta se pogovarjali Kristina in Živa iz 2. a.

Povejte nam, prosim, nekaj o sebi.

Sem Simona Zver, lastnica podjetja Slaščičarstvo zver, rojena leta 1975. Svoj s. p. pa imam že 11 let.

Predstavite nam, prosim, vaše podjetje, poslovanje in izdelke.

Naše podjetje se ukvarja s peko in prodajo slaščic in tort. Samo podjetje obstaja že 11 let. V ponudbi imamo klasična peciva, suhe piškote, torte po naročilu ... Skratka, da se dobiti vse, kar si zaželiš.

Kako poteka dan v vašem podjetju?

Zelo različno, vse je odvisno od povpraševanja oziroma količine naročil. Dan se lahko začne ob 2. uri zjutraj, obstaja tudi dan, ko ne delamo nič.

Kako ste začeli podjetniško pot in kakšni so bili motivi zanjo?

Začela sem, ker sem sinu za rojstni dan kupovala torte in z njimi nisem bila zadovoljna. Zato sem se odločila, da jih bom začela pripravljati sama. Povpraševanje po mojih izdelkih se je povečalo in zato sem ustanovila podjetje.

Kakšna je vaša izobrazba?

Po izobrazbi sem tekstilni tehnik. Torej čisto druga panoga od te, v kateri delam zdaj.

Kako je pandemija vplivala na poslovanje vašega podjetja in kako ste se znašli?

Dejansko nas je vse skupaj zelo prizadelo, bila so odpovedana večja slavlja, gostije. Sicer smo se borili. Imeli smo dostave in tako obdržali stranke, zaslužek pa je bil bolj mizeren.

Kaj vam je predstavljalo največje težave ob ustanovitvi podjetja?

Finance.

Kaj vam je predstavljalo največ težav po ustanovitvi podjetja?

Bojazen, da bo premalo dela, in ustrezen kader, ki se ga zelo težko dobi.

Kakšne so vizije in cilji vašega podjetja?

Delavcem vedno pravim, da moramo držati kvaliteto, ker če ne bo kvalitete ... Konkurenca je grozna, na žalost je tudi veliko sive ekonomije in nam je to nelojalna konkurenca. Naš cilj je, da poslujemo čim boljše, da pokrijemo izgubo, ki nam jo je prinesla pandemija.

Koliko ljudi trenutno zaposlujete?

Trenutno imamo zaposlenih 5 rednih delavcev, 2 sta prek podjemne pogodbe, imamo pa tudi eno študentko.

Na katero torto ste najbolj ponosni?

Na vse, saj vsaka zahteva svoj trud.

Kakšne okuse slaščic pa imate vi najraje?

Zelo rada imam doboš torto, drugo pa niti ne vem, če kaj pojem.

Kakšni so trenutni trendi na trgu slaščic?

Zelo veliko delamo povišanih tort («same naked»), veliko tort je črno-zlate barve, zelo veliko povpraševanje je po cakepopsih, mini mafinih. Okusi in trendi so zelo različni, zato se trudimo ugajati vsem željam.

Kako preživljate prosti čas?

Spim (Smeh.).

Kristina in Živa Štimulak
mentorica mag. Betina Podgajski

Smiljan Mori: Tisti, ki nima empatije in ne more stopiti v čevlje drugega, ne more biti uspešen.

Danaja in Nika iz 2. a sta se o izzivih podjetništva pogovarjali z znanim podjetnikom Smiljanom Morijem.

Kdo ste in kaj poveste ljudem, ko vas nekdo vpraša, kaj počnete za preživetje?

V prvi vrsti nisem svoje ime in priimek. Po navadi rečem, da sem oče dveh otrok in mož, ker je to edino, kar ti ostane, ko se žarometi ugasnejo. Drugače sem pa nekdo, ki se smeji, in nekdo, ki gleda, kako bi lahko bilo življenje lepše. Ljudje me poznajo kot motivacijskega govorca. Že 25 let sem podjetnik, denar pa služim tako, da pomagam ljudem do boljše finančne prihodnosti in do bolj srečnega, zadovoljnega življenja. Že veliko strank nam je zaupalo, saj imamo podjetje v kar 6 državah. V bistvu služim s tem, da ljudi učim, kako priti do več denarja. Po navadi jim dam priložnost, da tudi sami postanejo podjetniki.

Nam lahko na kratko poveste, kako je prišlo do ustanovitve podjetja?

Nastalo je okoli leta 1996. Ko sem končal srednjo policijsko šolo in pravno fakulteto, sem leto dni delal na gospodarskem kriminalu v Ljubljani in sem videl, da državna uprava ni zame in da tukaj zame ne bo dobre prihodnosti. Nato sem šel delat na sodišče, kjer sem tudi ugotovil, da ta organ ne bo zame, zato sem začel honorarno delati, da sem dobil denar, ki sem ga potem vložil v nepremičnine, kar je trajalo 2 meseca. Zato sem začel razmišljati, da bi ljudem, ki sem jim oddal stanovanje, zavaroval njihova stanovanja. Šel sem na en seminar in videl, da tudi to delo ne bo zame. Takrat se je začelo govoriti o beli knjigi – pokojninski reformi, da pokojnin s strani države ne bo več, da se pripravlja, da bo moral poskrbeti vsak zase, varčevati. Velikih opcij takrat še ni bilo. Življenjska zavarovanja pa so začela biti moderna in razmišljal sem, da bi začel delati v tej smeri, kjer bi se jaz videl, da se učim sam, in da ni lepšega poklica od tega, kjer se sam učiš, pomagaš drugim, poleg tega pa še zaslužiš. Pot ni bila enostavna, ker svojih sredstev nisem imel,

zato smo začeli s samostojnim podjetjem. Še danes ne vem, kako se je to izšlo, ker sem šele po 8 letih imel dobiček. Včasih je bilo kar težko. Gledali smo, koliko pojemo. Spomnim se, ko smo morali kupiti tiskalnik, ker je bilo toliko obračunov za natisniti, in smo morali vzeti kredit za 24 mesecev. Sicer je težko, ampak se splača. Včasih je v redu, če ne veš, kaj te čaka, ker če veš, ne bi nikoli šel v to.

Kakšen je bil prvi stik podjetja z ljudmi?

Nikoli se nismo tako promovirali, ker naš način pridobivanja strank ni z reklamami in promocijami, ampak je bolj skozi priporočila naših zadovoljnih strank, zato večinoma pridobivamo stranke tako, da nas drugi priporočijo, ali pa na ta način, da ko nekdo postane naš sodelavec, širi posredno promocijo. Promovirali smo tudi nekatere vrhunske športnike, če je to recimo reklama. Masovno strank nikoli nismo pridobivali, pa če šteje to kot reklamiranje mene kot Smiljana Morija v številnih medijih, tiskanih revijah ...

Kako merite svoj poslovni uspeh?

Poslovni uspeh se po navadi meri na podlagi rasti prihodkov, rasti števila zaposlenih, v višini pobrane premije. Jaz mislim, da to ni merilo za uspeh podjetja, ampak je uspeh že, da imamo podjetje 25 let v Sloveniji v isti branži. Seveda pa je za širjenje ključno imeti svojo strategijo, včasih pa širiti poslovanje za ceno vsega ni pametno. Svoj uspeh pa merim na podlagi tega, koliko še imam življenja poleg tega, da sem poslovnež. Ker če ga nimaš, nima smisla.

Kakšen je vaš nasvet mladim, bodočim podjetnikom?

Mislim, da se bo v prihodnosti mnogo mladih odločilo za podjetniško pot. Nasvet je ta: Mogoče ni najbolj pametno, da se takoj podaš na samostojno pot, saj je potrebno znanje, ki ga zdaj v šolah tako ne dobiš. Včasih je boljše začeti delati nekje v podjetjih, kjer se boš naučil novih veščin.

Ali je težko motivirati zaposlene?

Motiviram jih preko kadrovskega ali pa s kakšnimi unikatnimi razpisi.

Kako se je najbolje soočiti s težavnimi strankami?

Treba je biti strpen kot z vsem drugim. S strankami ne more delati vsak. Tisti, ki nima empatije in ne more stopiti v čevlje drugega, ne more biti uspešen.

Ali lahko pojasnite definicijo »želja po nekaj več«?

Vsi imamo željo po nekaj več, mislim pa, da je potrebno najprej imeti željo po tem, da si ti boljši kot osebnost, ker če imaš ti željo po nekaj več, samo po materialnih stvareh, potem to ni motivacijski vzvod, niti ni prava smer. Jaz mislim, da ta želja mora biti postati boljša oseba.

Kje je najbolje oglaševati in zakaj?

Zagotovo na družbenih omrežjih, ker so ljudje večinoma na telefonih, je pa odvisno od tega, kakšne produkte imaš in kdo je tarča.

Nam, prosim, poveste še kaj o vašem delovanju v tujini?

Naše podjetje je zdaj v šestih državah: v Hrvaški, Bosni, Srbiji, Črni Gori, Makedoniji in Sloveniji. Vsega skupaj je 12 podjetij. Zdaj smo bolj prisotni v balkanskih državah, kjer smo bolj fokusirani na zavarovalniški posel. Razlika je ta, da so tam ljudje še manj osveščeni o tem, kako funkcionira svet financ, denarja, zavarovalništva in manj ljudi ima takšne izkušnje. V povprečju tudi manj zaslužijo in imajo malo cenejše življenje, tako da v bistvu to ne vidim kot nekaj slabega, ampak kot potencial.

Nika Nemeč in Danaja Huber mentorica mag. Betina Podgajski

Življenje nekoč

Alisa Virginia Ferko se je o življenju nekoč pogovarjala z babico Nado Ferko.

Kako ste v preteklosti sušili perilo zunaj?

Zunaj ob pomoči dreves. Pleteno vrv smo prevezali od enega drevesa do drugega. Nekateri so imeli enojno, marsikdo pa tudi dvojno vzporedno vrv.

Ali ste sušili perilo tudi znotraj? Kje in kako?

Znotraj pa nad štedilniki na trda goriva po kuhinji ali pa tudi na podstrešju na enak način kot zunaj.

Ali ste si doma pridelali sadike za vzgojo?

V celoti je bila vzgoja sadik nekoč le v lastni gospodinjski obdelavi.

Katere vrste zelenjave ste si pridelali doma?

Največ je bilo vzgojenega zelja, paprike, paradižnika, kumare ... Tudi ostalo seme se je skladiščilo v shrambah in so ga potem vsako leto uporabili za ponovno vzgojo. Tako na primer krvno peso, mak, rdečo peso, fižol, korenček, peteršilj in razne sorte solat.

Kakšna je bila nekoč samooskrba pri živalih?

Skoraj na vsaki kmetiji smo imeli goveda, svinje, kokoši, peteline, purane, zajce, race in nekateri tudi gosi. Prav tako jih je večina imela konje kot pomoč za obdelavo zemlje in tudi za namen prevoza. Ostale živali so služile za namen prehranske verige in kravje mleko, jajca ter meso posameznih živali so bili produkti, ki so predstavljali vir vsakdanjega dohodka. Doma so pridelali skuto, sir, smetano ...

Katere so bile najpogostejše poljščine, ki ste jih gojili?

Na njivah so bile v največji meri zastopane pšenica, rž, proso, koruza, ječmen in ajda. Pozneje pa tudi krompir.

V kolikšni meri so uporabljali škropiva in aditive ali dodatke?

Škropiva se nekoč niso uporabljala, saj je vse bilo narejeno ročno oziroma mehansko. Večinoma so okopavale gospodinje. Aditivov kot dodatkov niso poznali. Za gnojenje so se uporabljala organska gnojila: hlevski gnoj in konjski gnoj ter gnojnice. V manjši meri je bil tudi perutninski gnoj.

Na kakšen način ste nekoč shranjevali hrano?

Meso smo dimili in dali sušiti na podstrešje, kjer so bile za to namenjene iz lesa narejene zračne skrinjice. Seme fižola in graha smo posušili in shranjevali v pletenih vrečah, tudi lipo so nabirali za namen kuhanja čaja. Sveže pečeno meso smo nadevali v tako imenovani čeber in ga zalili z mastjo v izmeničnih plasteh z mesom.

Iz česa se je nekoč naredila ozimnica?

Sadje smo prekuhali v sokove in marmelade, največ pa smo ga uporabili za namen žganjekuhe. Iz jabolk smo delali jabolčni kis in jabolčni sok. Ostalo zelenjavo, ki smo jo pridelali, smo vlagali v mešanico kisa in vode ter jo shranjevali na enak način kot še danes. Med vloženo zelenjavo se je našlo največ kislih kumaric, korenčka, rdeče pese in vložene paprike. Nič hrane ni šlo za odpad oziroma v nič, kakor se dogaja dandanes.

Ali ste deževnico zbirali za zalivanje rož in potrebe vrta?

Da, starejše generacije so uporabljale deževnico za zalivanje. Prav tako smo uporabljali mešanico, narejeno iz namočenih kopriv in vode, ter poparek iz perutninskega gnoja.

S čim drugim ste si pomagali pri zalivanju?

Za zalivanje smo uporabljali vodo iz potokov in iz bližnjih stoječih mlak ter največ iz domačih studencev.

V kolikšni meri ste kuhali doma in ali ste veliko izdelkov za kuho nosili iz trgovine?

Vsa hrana se je pripravljala in kuhala doma. Kuhalo se je tisto, kar je pač bilo doma. Zunaj se ni jedlo nič, razen na kakšnih dolgih poteh v vaški gostilni. Ali pa pri pomoči pri sosedovih opravilih pri tistih sosedih. Zelo malo je bilo kupljenih izdelkov, kot so sol, sladkor, rdeča paprika, kvas, kava, makaroni, vžigalice ...

V kakšno embalažo je bila pakirana kupljena hrana ali pa surovine za pripravo hrane?

Večinoma je bila pakirana v stekleno embalažo ali pa v papirnate ovoje in kartone. Steklena embalaža je bila povratna. Plastične skoraj ni bilo, mleko se je dalo kupiti v ovojih iz plastike, prav tako šamponi in še kaj drugega.

Kako pa je bilo s pogostitvami v gostilnah?

Po gostilnah ni bilo pogostitev, tudi poroke so bile pripravljene in izvedene doma. Prav tako se je pripravljala tudi vsa domača hrana. Če je bilo malo več ljudi, se je slavje selilo v vaško-gasilski dom.

Ali ste pili nekoč vodo le iz pipe ali še iz česa drugega?

Doma smo pili le vodo iz pipe, večinoma pa vodo iz studencev. Pili smo tudi različne domače čaje in ohlajeno črno kavo, moški pa tudi vino (šmarnico) ter slivovo in hruškovo žganje. Iz trgovine smo nosili le radensko in sok za mešanje z vodo.

Kako pa je bilo z malicami za službo?

V podjetjih in tovarnah je bila organizirana prehrana, če pa ni bila, smo si hrano nosili s sabo nosili. To je bilo po navadi kakšno

kuhano jajce, domači črni kruh, pečeno ali dimljeno meso, vložene kumarice ali sveža paprika ...

Na kakšen način ste kupovali v trgovinah?

Le tisto, kar je bilo res potrebno in da ni bilo možno pridelati doma. Vsak nakup je bil v celoti premišljen in opravičljiv. Kupovala so se živila, kot so na primer kava, makaroni, vžigalice ..

Koliko časa na dan ste preživeli zunaj?

Skoraj ves dan smo bili zunaj v naravi na polju, travniku in gozdu. Ko smo bili v službi, takrat ne, drugače pa skoraj ves čas. Če smo imeli prosti čas, smo tudi počivali zunaj na trati pod kakšnim drevesom.

Kako in kolikšni meri ste preživljali čas v družbi?

Zelo veliko je bilo medsosedskega druženja, včasih ob delu ali pa kar tako v preostalem prostem času.

Kaj ste počeli v prostem času?

Po večerji smo se zbirali enkrat pri enem sosedu, drugič pri drugem in se kartali šnops ali pa lupili bučno seme, ličkali koruzo, luščili grah in se veselili ob pijači. Televizorjev nismo gledali, saj v začetku niti ni bilo možnosti, nekateri so poslušali radio, če so ga pač imeli.

Kako pa je bilo glede zdravil?

Nekoč so uporabljali doma narejene maže ali sirupe. Večino težav so odpravljali s pomočjo žganjekuhe in doma narejenih likerjev iz žganja – sadjevci. Primer: iz divjega kostanja so delali skupaj z žganjem tekočino za boleče noge ali pa posušeni skorš so jedli ob prebavnih težavah z drisko. Še danes tako kot nekoč smrekove vršičke kvasijo na soncu s sladkorjem za pomoč ob težavah z dihalci.

Ali ste nekoč uporabljali doma narejena čistila?

Doma smo pridelovali milo za pranje perila ter domače čistilo za čiščenje. Milo smo kuhali iz pepela.

Kaj se je po vašem mnenju iz tistih časov ohranilo še danes?

V gospodinjstvih še vedno radi uporabljamo mešanico kisa in vode za čiščenje steklenih in ostalih površin.

Kako ste takrat potovali na krajše in daljše razdalje?

Na daljše razdalje smo potovali z vlakom, avtobusom, čez ocean pa z ladjo. Na krajše poti smo se odpravili kar peš ali pa s kolesi. Še bolj v preteklosti pa so potovali s pomočjo konj.

Ali ste večinoma hodili peš tudi v službo in v cerkev?

Da, če ni bilo oddaljeno več kot 2 uri hoje.

Kako pa je bilo z reciklažo?

Takrat ni bilo reciklaže, razen pri steklovini, ki se je pa vračala nazaj v trgovine.

Alisa Virginia Ferko

20. maj – svetovni dan čebel

Slovenija kot pobudnica je Evropski komisiji predlagala, da se za svetovni dan čebel razglasi 20. maj.

Mesec maj na severni polobli je čas bujnega razvoja čebel in narave, na južni polobli pa je to jesenski čas in takrat lahko začnemo uživati v vseh dobrotah, ki nam jih ustvarijo čebele.

Kot zanimivost naj dodam še, da je bil 20. maja rojen tudi pionir slovenskega čebelarstva Anton Janša.

V nadaljevanju pa si preberite še kratek intervju z Alenko Kolenko, profesorico na naši šoli in strastno čebelarko.

Za začetek mi, prosim, povejte nekaj zanimivosti o čebelarstvu.

Slovenci smo narod čebelarjev, na 1000 prebivalcev imamo enega registriranega čebelarja. Izpostaviti velja še dejstvo, da je v enem panju lahko med 60.000 in 80.000 čebel.

Kdaj je vaša družina začela čebelariti?

V moji družini ni bilo čebelarjev. Že od malih nog naprej sem se zanimala za naravo in spremembe, ki vplivajo neposredno na naše življenje. Osnovno znanje sem si pridobila kot dijakinja v okviru izbirnih vsebin. Z družino sem začela čebelariti leta 2007 na domu. Vsi člani družine so pomagali pri opravih v panju, pri točenju medu, izdelavi izdelkov iz voska, pobiranju propolisa, cvetnega prahu in drugih obveznostih. Vsak po svojih močeh.

Opišite nam, prosim, kako poteka delo v panju.

Delo poteka skozi vse leto, kajti čebelar mora budno spremljati razvoj čebelje družine, skrbeti za zdravje čebel in higieno.

Kako pride čebela nazaj v panj?

Vsaka čebela sama najde pot nazaj v panj, razen če se ji od negativnih zunanjih vplivov zmede orientacija.

Kako se čebelarji zaščitite pri delu s čebelami?

Pri delu s čebelami se čebelarji zaščitimo s čebelarsko zaščitno opremo. Sem spadajo: kombinezon, rokavice in klobuk z mrežico. Zaščitimo se pred čebeljimi piki, ki so boleči za vse, predvsem pa za alergike. Ob sebi imamo tudi prvo pomoč. Z leti čebelji pik vse manj boli, saj se telo navadi na strup. Se pa čebelarji zavedamo dejstva, da čebelji pik za čebelo pomeni konec njenega življenja.

Kako so nekoč pripravljali alternativna zdravila iz čebeljih pridelkov in kdaj so jih uporabljali?

Iz medu, čaja in mleka so po navadi pripravljali zdravilo, s katerim so blažili hude prehlade, opekline, angino, vnetja.

Kaj nas lahko čebele naučijo?

Čebele so prvi pokazatelj tega, kaj se v naravi in okoli nas dogaja. Zelo so občutljive na nagle podnebne spremembe (npr. zmrzali), uporabo nedovoljenih fitofarmaceutskih sredstev (škropiv ...), ki se uporabljajo v kmetijstvu. To je dokaz, da določene stvari v naravi že umirajo in izginjajo.

Kaj bi priporočili našim bralcem?

Vsem bi priporočila, da se udeležujete vseslovenskih akcij za ohranjanje čebel in drugih aktivnosti ali društev v svoji okolici. Kupujte med pri vašem domačem čebelarju, ki mu zaupate. Vsak mlad človek naj bi posadil vsaj eno drevo v življenju, posejal travniške rože in tako skrbel za biotsko raznolikost narave.

Nina Viktorija Bezec

Ekskurzija na Nizozemsko

Od 23. do 28. aprila so bili naši dijaki na ekskurziji na Nizozemskem. O deželi tulipanov se je z Živo pogovarjala Katarina.

Si že kdaj bila na Nizozemskem ali je to tvoja prva izkušnja?

To je bila sicer moja prva izkušnja z Nizozemsko. Z družino smo se sicer pogovarjali, da bi šli v Amsterdam prejšnje poletje, a nam je to

možnost preprečil koronavirus, tako da sem bila zelo vesela, ko sem ugotovila, da nam šola ponuja to priložnost.

Kakšna je bila pot na Nizozemsko?

Sama pot je bila po mojem mnenju kar naporna. Z vmesnimi postanki smo se vozili približno 15 ur. Na poti do Nizozemske sem imela nekaj težav s spanjem na avtobusu. Na poti nazaj pa smo bili kar utrujeni, tako da mi ni bilo težko zaspati.

Kaj vse ste si ogledali?

Obiskali smo razgledni stolp Euromast, tržnico Marthal, mesto Delfta, mesto Den Haag, kompleks Maeslantkering, Zaanse Schans, holandske ribiške vasi, mesto Gauda, cvetlično borzo, Keukenfoh ...

Kaj ti je bilo najbolj všeč?

Najbolj mi je bil všeč zadnji dan izleta, ko je v državi potekal praznik kralja (*kings day*). Ulice so bile okrašene v oranžni barvi, značilni za Nizozemsko. Po kanalih so se vozile ladje, polne ljudi, ki so se zabavali ob petju ter plesu. Tudi ulice so bile polne veselih ljudi. Da ne bi preveč izstopali, smo si tudi mi nadeli nekaj v oranžni barvi.

Kakšno vreme ste imeli?

Kljub slabši napovedi je bilo vreme kar dobro. Sem pa kljub temu na nek način staknila prehlad.

Bi si želela še kdaj obiskati Amsterdam?

Da. Izlet mi je bil na splošno zelo lep. Amsterdam je tudi eden izmed lepših krajev, ki sem jih obiskala. Tako da vam zagotovo priporočam obisk Nizozemske.

Živa Štimulak in Katarina Fišer

Dan Evrope

Dan Evrope, ki ga vsako leto praznujemo 9. maja, obeležuje mir in enotnost Evrope.

Na ta dan praznujemo obletnico zgodovinsko pomembne deklaracije takratnega francoskega zunanjega ministra Roberta Schumana, v kateri je predlagal zamisel o novi obliki političnega sodelovanja v Evropi, ki bi zagotavljala trajni mir med narodi Evrope in vojna bi bila nepredstavljiva.

Schuman je 9. maja 1950 v Parizu želel ustanoviti evropsko institucijo, ki bi združevala in upravljala proizvodnjo premoga in jekla. Države ustanoviteljice, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Belgija in Luksemburg, so se odločile, da bodo združile svoje vire in z odpravo uvoznih in izvoznih dajatev oblikovale skupni trg za te surovine. Schuman je nato objavil poziv k ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo. Ta povezava je pozneje prerasla v današnjo EU. Od leta 2004 je v njej tudi Slovenija.

Ob dnevu Evrope se vsako leto vrstijo številne dejavnosti po spletu in na številnih lokacijah v državah članicah, predvsem v Bruslju, Luksemburgu in Strasbourgu. To je idealna možnost za praznovanje, druženje, razpravo in ustvarjanje boljše prihodnosti za Evropo, ki ustreza vsem.

Megi Car

(povzeto po: <https://www.ita-slo.eu/sl/vse-novice/news/interreg-v-italija-slovenija-praznuje-dan-evrope>)

Počitniške šale & sudoku

Potniška ladja v temi potuje po morju. Kapitan naenkrat zagleda luč in takoj sporoči po radijski zvezi: "Takoj se umaknite za deset stopinj proti levi!"

"Kar vi se umaknite!"

"Jaz? Kdo pa mislite, da ste? Jaz se ne umikam! Tu kapitan največje čezoceanke na svetu!"

"Tu pa svetilnik ... "

"Zakaj si si želela postati učiteljica?"

"Vsaj štirje razlogi so bili."

"Kateri?"

"Jesenske počitnice, božične počitnice, zimske počitnice, poletne počitnice ... "

"Pri vas bi želel ostati na počitnicah!"

"Lahko, ena soba je še prosta."

"A je posteljnina čista?"

"Seveda. Prejšnji gost se je vsak dan umival."

1			2			4	
	2				3	9	
9		7				5	
		4					5 7
			5	4	1		
3	5					1	
		3				7	9
		1	4				8
	9				2		6

(vir: <https://sl.puntomariner.com/how-to-solve-sudoku-rules/>)

KOLOFON

Šolski novinarji:

Megi Car, Katarina Fišer, Jernej Makovec, Živa Sečko, Živa Štimulak, Aljaž Vrečič.

Mentorici: Janja Adanič Vratarič, Simona Musič.

Izdajatelj: Ekonomska šola Murska Sobota, srednja šola in gimnazija.